

Ministrstvo za okolje in prostor
Dunajska 48
1000 Ljubljana

gp.mop@gov.si

Naš znak: 0040-0017/2019-1

Datum: 24.5.2019

Zadeva: Pripombe na Gradbeni zakon in Zakon o arhitekturni in inženirski dejavnosti

Spoštovani,

v prilogi vam pošiljamo naš predlog sprememb in dopolnitev Gradbenega zakona in Zakona o arhitekturni in inženirski dejavnosti, ki jih je Projektna skupina za zakonodajo obravnavala na pobudo Upravnega odbora matične sekcije gradbenikov, podprl pa jih je tudi Upravni odbor IZS. Gre za parcialne pripombe glede nekaterih aktualnih perečih vprašanj, IZS pa pripravlja še obsežnejše pripombe.

Lep pozdrav,

Generalna sekretarka IZS
mag. Barbara Škraba Flis

V vednost:

- Aleš Prijon, državni sekretar za področje prostora, MOP
- Luka Ivanič, vodja službe za sistem okolja in prostora, MOP
- Barbara Radovan, generalna direktorica direktorata za prostor, graditev in stanovanja, MOP
- Saša Galonja, vodja sektorja za graditev, MOP

Priloge:

1. Pripombe na besedilo Gradbenega zakona in Zakona o arhitekturni in inženirski dejavnosti

PREDLOGI SPREMEMB GZ IN ZAID

Predloge je pripravila Projektna skupina za zakonodajo IZS na podlagi predlogov UO MSG. Predlogi sprememb so omejeni na predloge, ki jih je podala UO MSG.

- S črno so navedeni obravnavani členi zakona oz. gradivo, v zvezi s katerimi predlagamo spremembe zakona
- Z zeleno so zapisani predlogi sprememb
- Z modro so zapisane obrazložitve predlogov sprememb

24.5.2019

5. člen (gradnja brez gradbenega dovoljenja)

- (1) Ne glede na prejšnji člen gradbeno dovoljenje za gradnjo in prijava začetka gradnje nista pogoj za:
- enostaven objekt, vzdrževanje objektov in vzdrževalna dela v javno korist,
  - začasen objekt in
  - izvrševanje izrečenega inšpekcijskega ukrepa.
- (2) Odstranitev objekta se lahko začne na podlagi prijave začetka gradnje.
- (3) Gradnja iz prvega in drugega odstavka tega člena ne sme biti v nasprotju s prostorskim izvedbenim aktom, predpisi, s katerimi se podrobneje določijo bistvene in druge zahteve, in drugimi predpisi.

Predlog spremembe:

Dosedanji 2. odstavek se nadomesti z novim 2. in 3. odstavkom:

- (2) Za odstranitev manj zahtevnega in zahtevnega objekta je potrebno pridobiti pravnomočno gradbeno dovoljenje.
- (3) Odstranitev objekta se lahko začne na podlagi prijave začetka gradnje.
- Dosedanji tretji odstavek postane četrti.***

Obrazložitev:

Ključna dela pri odstranitvi stavb praviloma predstavljajo rušitvena dela, kjer se neposredno posega tudi v nosilno konstrukcijo. Pri tem je potrebno zagotoviti, da se konstrukcija delno ali v celoti poruši varno in kontrolirano, sicer obstaja povečano tveganje za zdravje delavcev ter velika nevarnost poškodb delavcev, mimoidočih in okoliških objektov. Ker je pri načrtovanju takih posegov potrebno imeti znanja iz področja zagotavljanja mehanske odpornosti in stabilnosti objektov, je vodja projekta odstranitve stavb praviloma pooblaščen inženir s področja gradbeništva, kar je potrebno ustrezno rešiti v Pravilih stroke. Praviloma se mora izdelati najmanj gradbeni načrt.

Ker so pri nezahtevnih objektih tveganja praviloma manjša, se predlog omejuje na manj zahtevne in zahtevne objekte¹.

---

¹ IZS s svojimi predlogi ob pripravi Uredbe o razvrščanju objektov v večjem delu ni bila upoštevana, zato je mnenja, da meje zahtevnosti niso popolnoma ustrezne, ter bi jih bilo potrebno popraviti.

V Pravilniku o podrobnejši vsebini dokumentacije in obrazcih, povezanih z graditvijo objektov je potrebno opredeliti podrobnejšo vsebino, obliko in način izdelave dokumentacije za odstranitev objekta (DGD, PZI).

12. člen (projektant)

1) Projektant je odgovoren za izdelavo, celovitost in medsebojno usklajenost vseh delov projektne dokumentacije, ki jo prevzame v izdelavo tako, da je ta v skladu s predpisi in zahtevami po tem zakonu. Če projektant za izdelavo projektne dokumentacije ne razpolaga s svojimi pooblaščenimi arhitekti in inženirji ustreznih strok s primernim strokovnim znanjem in izkušnjami, mora skleniti pogodbo z drugim projektantom, ki takšne pooblaščen arhitekta in inženirje ima. Če projektant ne razpolaga s svojimi strokovnjaki s primernim strokovnim znanjem in izkušnjami, mora zagotoviti njihovo sodelovanje. Ti posamezniki odgovarjajo za strokovne rešitve, ki so sestavni del dokumentacije.

3) Projektant mora za vodenje izdelave projektne dokumentacije določiti pooblaščenega arhitekta ali pooblaščenega inženirja iz stroke, ki glede na namen gradnje prevladuje (v nadaljnjem besedilu: vodja projekta) in ki zanj opravlja poklicne naloge v eni od predpisanih oblik v skladu z zakonom, ki ureja arhitekturno in inženirsko dejavnost. Vodja projekta koordinira izdelavo projektne dokumentacije in jo potrdi.

Predlog spremembe:

1. odstavek 12. člena uskladiti z 11. členom in popraviti na način, da lahko pogodbe s projektanti, ki imajo pooblaščen arhitekta in inženirje ustreznih strok s primernim strokovnim znanjem in izkušnjami sklene pogodbo tudi investitor. To lahko velja tudi v primeru, če z njimi drug projektant razpolaga. Podobno velja za podjetja, ki imajo strokovnjake s primernim strokovnim znanjem in izkušnjami.

Dosedanji 3. odstavek se nadomesti z novim 3. in 4. odstavkom:

(3) Projektant mora za izdelavo posameznega načrta določiti pooblaščenega arhitekta ali inženirja, ki ima pooblastilo za izdelovanje načrta iz stroke, ki je predmet načrta (v nadaljnjem besedilu Vodja načrta).

(4) Projektant mora za vodenje izdelave projektne dokumentacije določiti pooblaščenega arhitekta ali pooblaščenega inženirja (v nadaljnjem besedilu: vodja projekta), ki zanj opravlja poklicne naloge v eni od predpisanih oblik v skladu z zakonom, ki ureja arhitekturno in inženirsko dejavnost. Vodja projekta koordinira izdelavo projektne dokumentacije in jo potrdi.

Izraz »vodja načrta« je potrebno opisati tudi v 3. členu (pomen izrazov). V tem členu je pojasnjen le izraz za vodjo del. Ta člen naj se dopolniti še z drugimi udeleženci pri graditvi objektov.

Obrazložitev:

11. in 12. člen sta brez natančnejše definicije ali razlage v neskladju in jih je potrebno uskladiti. Izkazala se je potreba po poimenovanju izdelovalcev načrtov projektne dokumentacije. Predlagamo naziv »vodja načrta«, ki bi bil določen glede na strokovno področje načrta, določi pa ga projektant, ki načrt te stroke izdeluje. Le vodja načrta lahko jamči za tehnično pravilnost in upoštevanje regulative s področja

posamezne stroke. Od vodje projekta se tega ne more pričakovati. Podobno je bilo v ZGO-1. Če je bil odgovorni projektant v ZGO-1 reguliran poklic, pa vodja načrta v GZ to ne bi bil, saj predlagamo, da je to, pooblaščen arhitekt ali inženir. Vodja načrta je torej le ena od dejavnosti pooblaščenega arhitekta ali inženirja, ta regulirana poklica pa sta določena v ZAID.

Ob dodanem imenovanju vodje načrta je temu primerno potrebno popraviti veliko večino obrazcev iz Pravilnika o podrobnejši vsebini dokumentacije in obrazcih, povezanih z graditvijo objektov.

Izraz "iz stroke, ki glede na namen gradnje prevladuje" je povsem nedefiniran, v praksi pa se je izkazalo, da je večkrat rezultiral v neprimernem tolmačenju upravnih organov. Vodja projekta ne bi smel biti vezan na stroko, pač pa na sposobnost vodenja projekta. Predlagamo črtanje dela stavka »iz stroke, ki glede na namen objekta prevladuje«.

PRILOGA 2A

**IZJAVA PROJEKTANTA
IN VODJE PROJEKTA V DGD**

PROJEKTANT

projektant (naziv družbe)

naslov

odgovorna oseba projektanta

IN VODJA PROJEKTA

vodja projekta

identifikacijska številka

IZJAVLJAVA

- da je projektna dokumentacija skladna z zahtevami prostorskega izvedbenega akta, gradbenimi in drugimi predpisi, da omogoča kakovostno izvedbo objekta in racionalnost rešitev v času gradnje in vzdrževanja objekta,
- da so izbrane tehnične rešitve, ki niso v nasprotju z zakonom, ki ureja graditev, drugimi predpisi, tehničnimi smernicami in pravili stroke,
- da so na ravni obdelave projektne dokumentacije izpolnjene bistvene in druge zahteve.

vodja projekta

identifikacijska številka

podpis vodje projekta

Predlog spremembe:

Izjava naj se dopolni s podpisi vseh vodij načrtov (glej še predlog k 12. členu) ali pa se namesto "izjavljava" napiše vsaj "na podlagi podlog in načrtov posameznih strok, za katere odgovarjajo vodje načrtov iz priloge 1A Pravilnika o podrobnejši vsebini dokumentacije in obrazcih, povezanih z graditvijo objektov, izjavljava"

GZ oz. ZAID dopolniti na način, da je vodja načrta arhitekture enostanovanjskih stavb lahko tudi pooblaščen inženir s področja gradbeništva.

Obrazložitev:

Vodja projekta je strokovnjak s področja ene od strok in nima znanj in kompetenc, tudi pooblastila, za potrjevanje primernosti zagotovitve vseh bistvenih zahtev. Njegovo izjavljanje, da so pravilno obdelane vse sestavine projekta, je zato neprimerno in zavajajoče. Kot je predlagano že pri pripombah k 12. členu naj se uvedejo vodje načrtov, ki se morajo na izjavo podpisati. S tem bo tudi zagotovljeno, da bodo ti zagotovo vključeni že v zgodnejših fazah, kar je še posebej pomembno pri kompleksnejših objektih. Ne vključevanje ustreznih strokovnjakov v zgodnejših fazah pogosto privede tudi do neracionalnih in neoptimalnih rešitev, kar je še posebej kritično pri javnih objektih.

Arhitekturo enostanovanjskih hiš lahko izdela tudi pooblaščen inženir s področja gradbeništva, saj tekom študija gradbeništva pridobi za to zadostna znanja. Gradbeniki so te načrte izdelovali že v preteklosti in ni razloga, da bi jih ne bi izdelovali tudi sedaj.

13. člen (nadzornik)

(1) Nadzornik mora nadzor izvajati tako, da se zagotovijo izpolnjevanje zahtev iz tega zakona, preventivno delovanje in pravočasno preprečevanje napak. Če nadzornik glede na vrsto objekta in vrsto del ne razpolaga s svojimi pooblaščenimi arhitekti in inženirji ustreznih strok s primernim strokovnim znanjem in izkušnjami, mora skleniti pogodbo z drugim nadzornikom, ki takšne pooblaščen arhitekta in inženirje ima. Vsak pooblaščen arhitekt in inženir odgovarja za strokovni del nadzora, ki ga je prevzel.

(2) Nadzornik mora v okviru nadzora zlasti:

1. sodelovati pri zakoličenju objekta in redno spremljati gradnjo objekta na gradbišču,
2. v skladu s tem zakonom in pravili stroke zagotoviti kakovost nadzora, ki omogoča dokončanje objekta v skladu z dokumentacijo za izvedbo gradnje, v skladu s prostorskim izvedbenim aktom, gradbenimi in drugimi predpisi ter gradbenim dovoljenjem,
3. ustno in pisno opozoriti udeležence pri graditvi objektov, če ugotovi kršitve in dejanja, ki so v nasprotju z določbami tega zakona,
4. ustaviti gradnjo objekta, če se kršitve iz prejšnje točke kljub opozorilu nadaljujejo ali napake, nastale kot posledica teh kršitev, niso pravočasno odpravljene ter v teh primerih ugotovljene kršitve prijaviti gradbenemu in drugim inšpektorjem,
5. morebitne potrebe po spremembi ali dopolnitvi dokumentacije za izvedbo gradnje pravočasno sporočiti investitorju in jih z njim ter s projektantom uskladiti,
6. nadzorovati pravilnost vpisa sprememb, nastalih med gradnjo, v dokumentacijo za izvedbo gradnje, ki jih zabeleži izvajalec in so podlaga za izdelavo dokumentacije za pridobitev uporabnega dovoljenja,
7. udeležencem pri pripravi in zagotavljanju predpisanih dokumentov zagotoviti informacije in strokovno podporo s svojega področja dela,
8. opozoriti na tehnične rešitve v dokumentaciji za izvedbo gradnje, ki bi lahko bile v nasprotju s tem zakonom, z gradbenim dovoljenjem, predpisi, s katerimi se podrobneje določijo bistvene in druge zahteve, in drugimi predpisi,
9. pri preverjanju tehničnih rešitev iz prejšnje točke upoštevati le tehnične rešitve, ki se nanašajo na izpolnjevanje bistvenih zahtev, določenih s tem zakonom,
10. od vseh izvajalcev prevzemati, zbirati in preverjati potrdila o skladnosti in ustreznosti gradbenih in drugih proizvodov, materialov ter naprav in s kakovostnimi zahtevami investitorja,
11. vsebinsko preveriti in s podpisom potrditi ustreznost dokumentacije za pridobitev uporabnega dovoljenja,

12. sodelovati pri odpravi pomanjkljivosti po opravljenem tehničnem pregledu do zaključka upravnega postopka,
  13. sodelovati pri izvajanju meritev, preizkusov in testiranj,
  14. zagotoviti koordinacijo strokovnjakov iz prejšnjega odstavka.
- (3) Kot nadzornik lahko nastopa na trgu samo pravna ali fizična oseba, ki pri graditvi istega objekta hkrati ne nastopa kot izvajalec in ni v poslovni povezavi z izvajalcem. Kot strokovnjak, ki opravlja naloge nadzora, lahko v imenu nadzornika nastopa samo posameznik, ki v zvezi z graditvijo istega objekta ne nastopa kot strokovnjak, ki opravlja naloge vodje del v imenu izvajalca ali drug posameznik, ki opravlja druge naloge izvajalca.
- (4) Nadzornik ne sme izdelovati sprememb projektne dokumentacije, razen če pri istem objektu nastopa kot projektant.
- (5) Nadzornik mora za vodenje nadzora določiti pooblaščenega arhitekta ali pooblaščenega inženirja iz stroke, ki glede na vrsto del prevladuje (v nadaljnjem besedilu: vodja nadzora) in ki zanj opravlja poklicne naloge v eni od predpisanih oblik v skladu z zakonom, ki ureja arhitekturno in inženirsko dejavnost. Vodja nadzora izvaja in koordinira nadzor nad gradnjo v celoti.

Predlog spremembe:

Nov 1. odstavek se glasi:

(1) Nadzornik mora nadzor izvajati tako, da se zagotovijo izpolnjevanje zahtev iz tega zakona, preventivno delovanje in pravočasno preprečevanje napak. Če nadzornik glede na vrsto del ne razpolaga s svojimi pooblaščenimi arhitekti in inženirji in nadzornimi inženirji ustreznih strok s primernim strokovnim znanjem in izkušnjami, mora skleniti pogodbo z drugim nadzornikom, ki takšne pooblaščen arhitekta in inženirje in nadzorne inženirje ima, razen če s takim nadzornikom sklene pogodbo investitor. Vsak pooblaščen arhitekt in inženir in nadzorni inženir odgovarja za strokovni del nadzora, ki ga je prevzel.

Dosedanji 5. odstavek se nadomesti z novim 5. in 6. odstavkom:

(5) Nadzornik mora za nadzor nad posamezno vrsto del določiti pooblaščen ali nadzorne inženirje ustreznih strok, za nadzor nad zaključnimi deli lahko tudi pooblaščen arhitekta.

(6) Nadzornik mora za vodenje nadzora določiti pooblaščenega ali nadzornega inženirja ali pooblaščenega arhitekta iz stroke, ki glede na vrsto del prevladuje (v nadaljnjem besedilu: vodja nadzora) in ki zanj opravlja poklicne naloge v eni od predpisanih oblik v skladu z zakonom, ki ureja arhitekturno in inženirsko dejavnost. Vodja nadzora izvaja in koordinira nadzor nad gradnjo v celoti.

Za zahtevne objekte naj se ponovno uvede revizijo projektne dokumentacije in sicer v delu PZI, v katerem se dokazuje izpolnjevanje bistvenih zahtev. Ob tem je potrebno določiti tudi pravne in fizične osebe, ki lahko opravljajo to dejavnost oz. poklic.

V zakonu je potrebno bolje definirati način preverjanja tehničnih rešitev iz točk 8. in 9. ter pojasniti razliko med temi preverjanji in revizijo. Predlagamo, da se zapiše, da je mišljen skrben pregled in ne kontrola pravilnosti izračunov.

Obrazložitev:

Glavno vodilo pri nadziranju mora biti, da nadzor nad deli vrši tisti, ki je za to najbolj kompetenten in za to strokovno najbolj usposobljen. Zaradi slabe in pomanjkljive zakonske ureditve (ZGO-1 in sedaj tudi GZ) se v praksi npr. dogaja, da nadzor nad gradbeni deli vrši kar arhitekt, ali pa da nadzor nad inštalacijskimi deli izvaja kar gradbenik. S takimi praksami nadzor izgubi svoje bistvo, zato je nadzoru potrebno vrniti veljavo na način, da se za to delo zahteva ustrezno usposobljenost. Gradbena dela imajo največji vpliv na zagotavljanje prve in najpomembnejše bistvene zahteve mehanske odpornosti in stabilnosti objektov in jih ne gre prepuščati kadru, ki za to ni specialno usposobljen, pač pa se v izobraževalnem sistemu o tej tematiki seznanijo na zelo osnovni ravni. Zavedati se je potrebno, da napake pri teh delih ostanejo po koncu izvedbe praviloma skrite za cel čas obstoja objekta, praviloma pa se pokažejo šele ob izrednih dogodkih (npr. napake pri vgrajevanju armaturnega jekla v beton, kjer so ključni detajli, se praviloma pokažejo šele ob močnejšem potresu). Podobno velja za nadzor nad inštalacijskimi deli, ki vplivajo na druge, ravno tako zelo pomembne bistvene zahteve. Nadzor nad temi deli mora seveda izvajati kader iz ustrezne stroke.

Zaključna dela že tradicionalno izvajajo in nadzirajo gradbeni inženirji, se pa predvsem pri arhitekturno pomembnejših objektih dopuščajo, da se v tem delu vključijo tudi arhitekti.

Nadzor se izvaja nad deli in ne nad projektiranjem. Ustrezna prostorska umeščenost, funkcionalnost in estetika je definirana že v fazi projektiranja, pri gradnji pa je ključna zagotovitev bistvenih zahtev. Glede na to, da je potek in način nadzora v veliki meri odvisen od odločitev vodje nadzora, je najprimerneje, da je vodja nadzora iz stroke, ki vpliva na najbolj kritične segmente gradnje, to pa praviloma nikoli ni arhitekt. V zadnjem času se je v praksi izkazalo, da so kljub temu ta segment neupravičeno pričeli prevzemati arhitekti (npr. pri stanovanjski gradnji), saj imajo v fazi projektiranja največji vpliv na investitorja in ga zato zlahka neupravičeno prepričajo, da so za to najprimernejši. V fazi gradnje vloga arhitekta ni tako pomembna, kot je bila v zgodnejših fazah, zato njegovo udejstvovanje kot vodja nadzora ni niti smiselno niti primerno. Ker pri gradnji največkrat prevladujejo gradbena oz. obrtniška dela mora nadzor praviloma voditi pooblaščen inženir gradbene stroke, v nekaterih drugih primerih pa inženirji ostalih strok. Pravih argumentov za spremembo te tradicionalne ureditve inženirska stroka ne vidi.

Nadzorniku se nalaga pregled, ki bi zaradi ne dovolj jasnega zapisa lahko bil razumljen tudi kot revizija projektne dokumentacije. Kot nam je znano, to ni bilo mišljeno. Vsi nadzorniki tudi niso kompetentni za take preglede, saj vsi nimajo kompetenc za projektiranje in preverjanje bistvenih zahtev z analizami, kot tudi ne potrebnega programskega orodja za podrobnejše kontrole bistvenih zahtev (npr. za statične preverbe), zato bi bilo vsaj za zahtevne objekte potrebno ponovno uvesti revizijo projektne dokumentacije, ter dodatno jasneje zapisati, kaj se od nadzornikov pričakuje.

V praksi se je izkazalo, da je bila ukinitve revizij projektne dokumentacije zgrešena. Predvsem v delu, kjer se bistvene zahteve zagotavljajo z zahtevnejšimi analizami, nadzora nad pravilnostjo izdelave ni več in se vse prepušča trgu in odgovornosti posameznega izdelovalca dokumentacije oz. projektanta. To je morda smiselno v delih, kjer se napake izkažejo dovolj hitro ali z dovolj veliko verjetnostjo, kjer pa je verjetnost za odkritje napake manjša, čeprav lahko rezultira v veliko hujših posledicah (primer potresa, požara, poplav...), pa je logika trga ravno obratna, kar sili v zmanjševanje kvalitete in s tem posledično tudi v zmanjševanje varnosti konstrukcij, to pa nedvoumno rezultira v človeških žrtvah in večji gospodarski škodi v prihodnosti. Predvsem za objekte s hujšimi posledicami odpovedi je to povsem nerazumno in civilizacijsko zgrešeno, v primeru večjih izrednih dogodkov (npr. ob močnejšem potresu) pa to lahko vodi tudi v bankrot države.

STRAN 3: IZJAVA IZVAJALCA IN NADZORNIKA

IZVAJALEC

naziv družbe	Gradnja d.o.o.
sedež družbe	Koprska 1, 1000 Ljubljana
odgovorna oseba izvajalca	Marjanca Žerjav
vodja del	Jožef Žerjav

NADZORNIK

naziv družbe	Nadzor d.o.o., podjetje za nadzorovanje gradenj
sedež družbe	Dunajska 1, 1000 Ljubljana, poštni predal p.p. 4682
odgovorna oseba nadzornika	Francej Nadzorček
vodja nadzora	Marjan Naočnik

IZJAVLJAMO

da so dela dokončana in skladna z izdanim gradbenim dovoljenjem:

številka dovoljenja 65465165/454 z dne 20.08.2018

- Izpolnjene so predpisane bistvene zahteve.
- Objekt je varovan na podlagi predpisov s področja varstva kulturne dediščine.

Izvedene rešitve v celoti ne dosegajo predpisanih bistvenih in drugih zahtev, kar izhaja iz mnenja oziroma pogojev pristojnega mnenjedajalca za področje kulturne dediščine:

šl z dne

Z odstopanji niso neposredno ogroženi varnost objekta, življenje in zdravje ljudi, sosednje nepremičnine ali okolje.

odgovorna oseba izvajalca	Marjanca Žerjav
podpis odgovorne osebe izvajalca	

Predlog spremembe:

Na izjavi naj se izrecno zapiše, da je izjava podpisana na osnovi pozitivnih izjav nadzornikov posameznih vrst del, ali še bolje, da se nanjo podpišejo tudi nadzorniki posameznih vrst del vseh udeleženih strok.

Obrazložitev:

Velja obrazložitev pri 13. členu.

Splošna problematika nadzornih inženirjev

Predlog:

Zakon je potrebno popraviti na način, da bodo določila dovolj jasna, da nadzorni inženirji ne bodo oškodovani zaradi nezadostnega poznavanja zakonodaje naročnikov, ki v razpisih na nadzor zahtevajo pooblaščenega inženirja tudi v primerih, ko bi zadoščal tudi nadzorni inženir in tako nadzorne inženirje spravljajo v neenakovreden položaj.